

การรวบรวมภาพยนตร์ที่ใช้เป็นตัวอย่างประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
ในหัวข้อความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม*
COMPILATION OF MOVIES USED AS AN EXAMPLES ASSEMBLING THE TEACHING
AND LEARNING OF SOCIAL STUDIES IN THE TOPIC OF CULTURAL DIVERSITY
TO CREATE SOCIAL AND CULTURAL AWARENES

¹สุทมาศ แก้วบางพุด Suthamas Kaewbangpood

²อชิระ อุตมาน Achira Uttaman

^{1,2}คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Social Science, Srinakharinwirot University, Thailand

Corresponding Author E-mail: Suthamas.kaew@g.swu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อภาพยนตร์ประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในฐานะสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการเลือกใช้สื่อภาพยนตร์ของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา 2) เพื่อรวบรวมและจัดหมวดหมู่ภาพยนตร์สำหรับใช้สื่อประกอบการกิจกรรมการเรียนรู้ หัวข้อความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย มีจำนวน 7 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ประสบการณ์การใช้สื่อภาพยนตร์ 2) ตารางรวบรวมภาพยนตร์ 3) แบบวิเคราะห์ข้อมูล 4) แบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง 5) แบบสัมภาษณ์แนวทางการนำสื่อภาพยนตร์ไปใช้ การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) การเลือกใช้สื่อภาพยนตร์ประกอบการสอนของครูสังคมมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาการเรียน เป้าหมายของการเรียนรู้ ขั้นตอนการใช้และข้อควรระวัง 2) ภาพยนตร์ที่ปรากฏความหลากหลายทางวัฒนธรรม ด้านชาติพันธุ์ มีจำนวนมากที่สุด รวม 48 เรื่อง รองลงมาเป็นด้านวัฒนธรรมย่อยของกลุ่มต่าง ๆ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา และ ด้านศาสนา และด้านเพศตามลำดับ นอกจากนี้ภาพยนตร์ทุกเรื่องยังแสดงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม อย่างน้อย 2 ด้านขึ้นไป

คำสำคัญ: การตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม, ความหลากหลายทางวัฒนธรรม, สื่อภาพยนตร์กับการสอน

Abstract

This research article is a research on the use of organizational media in social studies, learning management media that helps enhance knowledge of information and culture, especially, 1) To study the selection of film media by social studies teachers, 2) To collect and categorize movies for use as media for learning activities. Cultural diversity topic to create social and cultural awareness The sample used in the research consisted of 7 people, obtained by purposive selection The research tools consisted of 1) an interview form for using film media experiences, 2) a collection table for movies, 3) a data analysis form, 4) a consistency index assessment form, and 5) an interview form for using film media this research used a mixed methods research method to collect quantitative and qualitative data. The results showed that 1) The teacher selection of using film media for instruction was related to learning content, learning goals How to use and precautions 2) Films that appear culturally diverse Ethnicity There were the highest number, totaling 48 stories, followed by subcultures of various groups, economics, education, religion, and gender, respectively. In addition, every film showcases cultural diversity in at least two or more aspects.

Keywords: Social and Cultural Awareness, Cultural Diversity, Film Media and Teaching.

บทนำ

กระจายข้อมูลข่าวสารอย่างเสรีและไร้ขีดจำกัดในโลกยุคปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ ก่อให้เกิดการอพยพเคลื่อนย้ายไปตั้งถิ่นฐานประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในต่างประเทศมากขึ้นทำให้เกิดการไหลเวียนของวัฒนธรรมใน 5 มิติ ได้แก่ ชาติพันธุ์ เทคโนโลยี การเงิน สื่อมวลชน และอุดมการณ์ (Appadurai, 1990) ในขณะที่โลกก้าวไกลทางเทคโนโลยี แต่ความเข้าใจในความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมกลับลดน้อยถอยลง เกิดกระแสการแบ่งแยกทางเชื้อชาติไม่สิ้นสุด ดังกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นใน พ.ศ. 2563 การก่อกวนเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมให้กับ George Floyd ชายแอฟริกาที่ถูกเลือกปฏิบัติจนถึงแก่ความตายในประเทศสหรัฐอเมริกา ในประเทศไทยเราต่างเคยชินกับความหลากหลายว่ามันเป็นตัวการแบ่งแยก ‘เขา’ และ ‘เรา’ ให้เป็นฝักเป็นฝ่าย (Thainess and the others) ชาติพื้นฐานของการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นที่มีความแตกต่างไปจากตน การล้อเลียนเพศสภาพ การผลักให้กลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่ได้ใช้ภาษาราชการเดียวกันกลายเป็นคนชายขอบ การดูหมิ่นผู้นับถือศาสนาอื่น สถานการณ์ความขัดแย้งดังกล่าวข้างต้นสะท้อนถึงความไม่เข้าใจถึงความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมประเพณีแต่ละสังคม ต่างยึดติดกับอุดมคติของตัวเองจนนำไปสู่ความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดความรุนแรงและสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ดังนั้นการส่งเสริมเรื่องการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม จึงเป็นทักษะจำเป็นของมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและความซับซ้อนทางสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน พบว่าใน 1 ห้องเรียนที่นักเรียนต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันทุกวัน ต่างมีภูมิหลังจากครอบครัว ศาสนา ความเชื่อ และเพศที่แตกต่างกัน โดยมีองค์กรหนึ่งที่ให้ความสำคัญ คือ CASEL (The Collaborative for Academic, Social, and Emotional) เป็นองค์กรความร่วมมือเพื่อการเรียนรู้ทางวิชาการ สังคม และอารมณ์ ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดทั้ง

- 4 เกี่ยวกับการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ 1) การมองจากมุมของผู้อื่น (Perspective-taking)
- 2) ความเข้าอกเข้าใจ (Empathy) 3) การยอมรับความแตกต่างที่หลากหลาย (Appreciating diversity)
- 4) ความเคารพในผู้อื่น (Respect for others) (CASEL, 2020)

ภาพยนตร์เป็นทั้งสื่อมวลชนและงานศิลปะที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อสังคมโดยทั่วไป เนื่องจากภาพยนตร์มักมีเนื้อหาที่ครอบคลุมเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัยทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม (ปรวัน แพทยานนท์, 2556) การถ่ายทอดเรื่องราวหรือข้อมูลจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารที่อยู่ห่างไกลออกไปทำให้ภาพยนตร์เป็นช่องทางหนึ่งที่มีประสิทธิภาพมากต่อการแพร่กระจายของวัฒนธรรม นอกจากนี้การสื่อสารด้วยภาพทำให้เกิดความเข้าใจ และมีส่วนในการสร้างภาพลักษณ์หรือภาพจำของคน สามารถทำหน้าที่รักษาระบบด้วยการให้ความบันเทิง และเปลี่ยนแปลงระบบด้วยการเขย่าภาวะปกติของสังคม (shake up society) (กาญจนา แก้วเทพ, 2557) จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสื่อเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ภาพยนตร์เป็นสื่อหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากสามารถสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี มีความเป็นนามธรรมและรูปธรรม ปัจจุบันสื่อภาพยนตร์มีส่วนเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันอย่างมาก นักเรียนสามารถเลือกชมได้หลายช่องทางตามความสนใจ ด้วยเหตุนี้สื่อภาพยนตร์จึงเป็นสื่อการสอนที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดการรับรู้ได้มากที่สุด ช่วยทำให้ผู้เรียนรับประสบการณ์ลึกซึ้ง และกว้างขวาง มีลักษณะเป็นสากลไม่ว่าผู้เรียนจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ก็สามารถจะตีความหมายได้ง่ายกว่าการอ่านหนังสือ (กิดานันท์ มลิทอง, 2531) มีผลงานวิจัยที่สะท้อนว่า สื่อภาพยนตร์ ช่วยเร่งเร้าความสนใจในการเรียนได้ เนื่องจากมีทั้งภาพเคลื่อนไหว เสียงประกอบ การย่อเหตุการณ์ไว้ในระยะเวลาอันสั้น และประเด็นที่ภาพยนตร์ซ่อนสัญลักษณ์ไว้ทำให้เกิดความรู้สึกท้าทาย ต้องคิดหาคำตอบดังนั้นภาพยนตร์จึงเป็นสิ่งที่กระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (ประณาท เทียนศรี, 2558) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Nur Serliah (2016) พบว่าการใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อการสอนเรื่อง การข้ามวัฒนธรรม (cross culture) สามารถเพิ่มความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม และป้องกันความตระหนักในภาวะการเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ (culture shock) ได้ แต่ความหลากหลายของภาพยนตร์ แง่คิดที่แฝงในแต่ละเรื่อง และข้อจำกัดของชั่วโมงเรียน ทำให้การเลือกภาพยนตร์มาใช้เป็นสื่อสำหรับครูผู้สอนเป็นไปได้ยาก อีกทั้งยังต้องคำนึงช่วงวัยของผู้เรียนด้วย เช่น เนื้อหาที่ได้รับความสนใจของเยาวชนไทยในระดับอายุระหว่าง 8-22 ปี ได้แก่ เรื่องตลก เรื่องตื่นเต้น ผจญภัยและเรื่องต่อสู้แข่งขัน (ทัศนาศ สลัดยะนันท์, 2546)

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการรวบรวมกรณีตัวอย่างจากภาพยนตร์ที่สามารถนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษาเพื่อสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม ตามแนวคิดของ CASEL ทั้ง 4 ตัวชี้วัด โดยการจัดหมวดหมู่ของภาพยนตร์นี้จะช่วยให้ครูสามารถเลือกใช้สื่อประกอบการสอนได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ สื่อภาพยนตร์ที่คัดเลือกมาจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีเหตุผล ตลอดจนสามารถส่งเสริมทัศนคติที่ดี ได้ฝึกฝนการมองจากมุมของผู้อื่น ผ่านมุมมองการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ เกิดความเข้าอกเข้าใจผู้อื่น เคารพซึ่งกันและกัน นำไปสู่การยอมรับในความแตกต่างที่หลากหลาย โดยซึมซับอย่างไม่รู้ตัวก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพสามารถปรับตัวใช้ชีวิตร่วมกันคนในสังคมได้อย่างมีความสุข เตรียมความพร้อมสู่การเป็นพลเมืองโลกในสังคมที่มีความเป็นพลวัตและพหุวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเลือกใช้สื่อภาพยนตร์เกี่ยวกับหัวข้อความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประกอบการจัดการเรียนรู้ ของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. เพื่อรวบรวมและจัดหมวดหมู่ภาพยนตร์สำหรับใช้เป็นสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ หัวข้อความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยมีวิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน จำนวน 6 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 113 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อการรวบรวมภาพยนตร์ และการให้ผลสะท้อนกลับหลังจากชมสื่อภาพยนตร์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาเป็นผู้ใช้สื่อภาพยนตร์ในการสอน และเป็นผู้ชมภาพยนตร์ผ่านการสตรีมมิ่ง (streaming online) ในแพลตฟอร์ม Netflix และ Viu

2. กระบวนการดำเนินงานและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

- 2.1 ระยะที่ 1 การรวบรวมภาพยนตร์ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ประสบการณ์การใช้สื่อภาพยนตร์ในวิชาสังคมศึกษา นำข้อมูลที่ได้มาทำการรวบรวมภาพยนตร์ โดยใช้ตารางรวบรวมภาพยนตร์ จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหาของภาพยนตร์ (Content analysis) โดยใช้แบบวิเคราะห์ข้อมูล และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีการศึกษาตรวจสอบคุณภาพของสื่อภาพยนตร์ ด้วยแบบประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาที่ปรากฏในสื่อภาพยนตร์ เกณฑ์การตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมของ CASEL และความหลากหลายทางวัฒนธรรม

- 2.2 ระยะที่ 2 นำสื่อภาพยนตร์ที่ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ ระยะที่ 1 ให้กลุ่มตัวอย่างรับชม ประเมินผลการรับชมสื่อภาพยนตร์ โดยผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แนวทางการนำสื่อภาพยนตร์ไปใช้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยดำเนินการตามจุดประสงค์ ดังนี้

- 3.1 เพื่อศึกษาการเลือกใช้สื่อภาพยนตร์เกี่ยวกับหัวข้อความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประกอบการจัดการเรียนรู้ ของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ประสบการณ์ใช้สื่อภาพยนตร์ของครู และนำข้อมูลที่ได้ไปทำการรวบรวมภาพยนตร์ต่อไป

- 3.2 เพื่อรวบรวมและจัดหมวดหมู่ภาพยนตร์สำหรับใช้เป็นสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ หัวข้อความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม โดยการจำแนกข้อมูลลงในตารางรวบรวมภาพยนตร์ จากนั้นใช้แบบวิเคราะห์ข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาของภาพยนตร์ (Content analysis) และนำข้อมูลที่ได้ไปประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาที่ปรากฏในสื่อภาพยนตร์ เกณฑ์การตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมของ CASEL และความหลากหลายทางวัฒนธรรม เมื่อได้ภาพยนตร์ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือก จึงนำมาให้กลุ่มตัวอย่างรับชม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้ง โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แนวทางการนำสื่อภาพยนตร์ไปใช้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลของการศึกษาการเลือกใช้สื่อภาพยนตร์เกี่ยวกับหัวข้อความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประกอบการจัดการเรียนรู้ ของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สื่อภาพยนตร์มีบทบาทต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา การประยุกต์ใช้สื่อภาพยนตร์ ประกอบการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความสอดคล้องของเนื้อหา เป้าหมายของการเรียนรู้ ขั้นตอนการใช้สื่อ และข้อควรระวัง ประโยชน์จากการใช้สื่อภาพยนตร์ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตั้งคำถาม การคิด อย่างมีวิจารณญาณ การวิพากษ์ เข้าใจความเป็นไปของสังคมโลก ทำให้การเรียนรู้ไม่สิ้นสุดแค่ในคาบเรียน แต่ยังเกิดแรงบันดาลใจในการใฝ่รู้เรื่องอื่นๆ ต่อไปได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการพัฒนาให้ผู้เรียน สามารถเห็นความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม ช่วยทำให้ผู้เรียนรับประสบการณ์ลึกซึ้ง เข้าใจถึง มโนทัศน์ที่สำคัญได้อย่างมีความหมาย เป็นสื่อที่ทรงพลังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการให้ความรู้ ความบันเทิง รวมไปถึงเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้

2. ผลการรวบรวมและจัดหมวดหมู่ภาพยนตร์สำหรับใช้เป็นสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ หัวข้อความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม พบว่า มีภาพยนตร์ จำนวน 50 เรื่อง ที่มีความสอดคล้องกับการสร้างความตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมตามกรอบแนวคิด ของ CASEL (2020) ครบทั้ง 4 ตัวชี้วัด และมีความสอดคล้องกับเนื้อหาความหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่ง สามารถจำแนกเป็น 6 ด้าน ด้านชาติพันธุ์ มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านวัฒนธรรมย่อยของกลุ่มต่างๆ ด้านเศรษฐกิจ 37 เรื่อง ด้านการศึกษา 31 เรื่อง ด้านศาสนา 22 เรื่อง และด้านเพศ 17 เรื่อง ตามลำดับ ทั้งนี้ ภาพยนตร์ทุกเรื่องแสดงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม อย่างน้อย 2 ด้านขึ้นไป และมีภาพยนตร์ที่แสดงถึง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม สูงสุดรวม 5 ด้าน จำนวน 11 เรื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การรวบรวมภาพยนตร์ที่ใช้เป็นตัวอย่างประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคม ศึกษา ในหัวข้อความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม สามารถ อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลของการศึกษาการเลือกใช้สื่อภาพยนตร์เกี่ยวกับหัวข้อความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประกอบการจัดการเรียนรู้ ของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า ครูให้ความสำคัญกับ เกณฑ์การพิจารณาเลือกใช้สื่อภาพยนตร์กับปัจจัยหลัก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจุดประสงค์ ด้านความสอดคล้องกับ เนื้อหาวิชา ด้านความสนใจและระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านวิธีการวัดประเมินผล ด้านคุณภาพของสื่อ การกำหนดจุดประสงค์เป็นเกณฑ์สำคัญที่สุดในการประยุกต์ใช้สื่อภาพยนตร์ในการสอนสังคมศึกษา สอดคล้อง กับแนวคิดของมนตรี แยมกลีกร (2526) ที่เสนอว่า ผู้สอนสามารถใช้สื่อภาพยนตร์ประกอบการสอนในชั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ได้หลายขั้นตอน สามารถจำแนกวิธีการใช้สื่อได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) การใช้เป็นสื่อประกอบในคาบเรียน 2) มอบหมายให้ดูก่อนเรียนหรือเป็นภาระงานหลังจากเรียนแล้ว ทั้งนี้ วิธีการใช้สื่อภาพยนตร์สามารถทำได้หลายวิธีการ เช่น เปิดทั้งเรื่อง เลือกเปิดบางฉาก ตั้งคำถามท้าทาย ใช้ใบกิจกรรมโดยครูอาจใช้หลายวิธีการผสมผสานในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของทริสตา ยงวรรณกร (2556) ที่กล่าวถึงการปรับเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน คิดค้นหาวิธีการ ใหม่ๆ ใช้วิธีการผสมผสานแนวทางการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และแนวคิดของศิริโรจน์ ศรีโกมลทิพย์

(2557) เสนอว่า การเลือกสื่อประกอบการเรียนการสอน ควรมีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความทันสมัย น่าสนใจ มีคุณภาพในด้านเทคนิคการผลิต และมีการประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้ด้วย จากที่กล่าวมา สื่อภาพยนตร์จึงมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ช่วยลดทอนระยะของการเรียนรู้ และมีการเรียงลำดับเรื่องราว ช่วยพัฒนาการคิดเป็นลำดับขั้นให้นักเรียนได้สอดคล้องกับแนวคิดของสมาน งามสนิท (2548) และประณาท เทียนศรี (2558) ที่พบว่า สื่อภาพยนตร์ช่วยเร่งเร้าความสนใจในการเรียนได้ เนื่องจากมีทั้งภาพเคลื่อนไหว เสียงประกอบ การย่อเหตุการณ์ไว้ในระยะเวลาอันสั้น และประเด็นที่ภาพยนตร์ซ่อนสัญลักษณ์ไว้ก็ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน ต้องคิดหาคำตอบดังนั้นภาพยนตร์จึงเป็นสิ่งที่กระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ความนิยมภาพยนตร์ยังอยู่ในความสนใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยม

2. ผลการรวบรวมและจัดหมวดหมู่ภาพยนตร์สำหรับใช้เป็นสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ หัวข้อความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม พบว่า จุดเด่นของสื่อภาพยนตร์ที่เลือกมามีหลายด้าน เช่น ภาพยนตร์ที่มีบริบทใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียน มีฉากหลักเป็นโรงเรียน ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมได้โดยง่ายสอดคล้องกับแนวคิดพัฒนาการเรียนรู้อย่างยั่งยืน อาริมิตร (2555) ที่เสนอว่า เด็กอายุ ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มพัฒนาการทางการคิดเป็นนามธรรม ต้องการการยอมรับในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของ Erik Erikson (1987) ที่ได้อธิบายพัฒนาการทางสติปัญญาตั้งแต่แรกเกิดถึงวัยผู้ใหญ่ โดยช่วงวัยรุ่นจะเป็นพัฒนาการช่วงอายุ 12-18 ปี จะเริ่มมีความสับสนในบทบาทและพัฒนาความรู้สึกตระหนักรู้ (Self-awareness) ภาพยนตร์ที่มีการลำดับเรื่องราวจากจุดเริ่มต้นไปถึงจุดจบมุมมองของการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นถึงการกระทำ หรือไม่กระทำของตัวละคร สอดคล้องกับแนวคิดมุมมองการเล่าเรื่องของ Louis Giannetti (อ้างใน ขจิตขวัญ กิจวิสาละ, 2564) กล่าวถึงมุมมองการเล่าเรื่องที่ปรากฏในภาพยนตร์ซึ่งภาพยนตร์ที่คัดเลือกมาได้มีการเล่าเรื่องแบบสัพพัญญูทั้งสิ้น ทำให้ผู้ชมสามารถหยั่งจิตใจของตัวละครทุกตัว สามารถย้ายเหตุการณ์ สถานที่ และข้ามพ้นข้อจำกัดด้านเวลา สามารถย้อนอดีต ก้าวไปในอนาคต สามารถสำรวจความคิดฝัน รับผลกระทบ และรู้สึกมีส่วนร่วมพร้อมๆ กับตัวละครได้ ภาพยนตร์ที่มีบริบทใกล้เคียง มีจุดเด่นเรื่องการแสดงภาพขยาย ได้เห็นความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Johanna W. Istanto (2009) ที่ได้รับผลสะท้อนจากการชมภาพยนตร์จากผู้เรียนว่า การชมภาพยนตร์สามารถขยายความรู้ให้นักเรียนได้อย่างหลากหลาย ทำให้เข้าใจภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศอินโดนีเซียมากขึ้น ภาพยนตร์ที่มีเหตุการณ์เผชิญกับความตื่นตระหนกทางวัฒนธรรม (culture shock) สอดคล้องกับงานวิจัยของภัสสร สังข์ศรี (2529) พบว่า ภาพยนตร์การ์ตูนมีอิทธิพลต่อทัศนคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านการใช้ชีวิตรวมหมู่และมีความมีเมตตา และงานวิจัยของ Johanna W. Istanto (2009) ที่ใช้ภาพยนตร์ซิตคอม (Sitcom) เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ด้านวัฒนธรรมของนักเรียน EFL (Electronic Journal of Foreign Language Teaching) ทำให้นักเรียนได้สัมผัสกับแง่มุมทางวัฒนธรรมที่สำคัญนอกเหนือไปจากตำราเรียน การนำภาพยนตร์ไปใช้เป็นสื่อประกอบการสอนสามารถเลือกให้สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนและจุดประสงค์ในคาบเรียนนั้นได้ด้วย เช่น ภาพยนตร์เรื่อง the white tiger นำเสนอเรื่องราวของสังคมอินเดียที่มีการกำหนดสถานภาพ บทบาท สิทธิ หน้าที่ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และอาชีพด้วยระบบวรรณะ และความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างฮินดูกับอิสลาม ทำให้ขยายจากวรรณะฮาลวีย (ทำขนม) ผู้นำถือศาสนาอิสลาม ต้องโกหกประวัติส่วนตัว เพื่อให้ได้งานเป็นคนขับรถ และมีสถานการณ์บีบคั้นให้เขาต้องกลายเป็นอาชญากร ครูสามารถนำไปใช้เป็นสื่อประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา

ในประเด็นลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมในทวีปเอเชีย (อินเดีย) โครงสร้างทางสังคม สถานภาพ บทบาท สิทธิ หน้าที่ ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ความยุติธรรมทางกฎหมาย การเลือกปฏิบัติ ภาพยนตร์เรื่อง The Prom นำเสนอเรื่องราวของการจัดงานพรอมในรัฐอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น ได้ออกกฎให้นักเรียนพาคู่ควงเป็นเพศตรงข้ามเท่านั้น ตัวละครหลักที่เป็นเลสเบี้ยนจึงออกมาเรียกร้องกลายเป็นความขัดแย้งทางเชื้อชาติระหว่างคนในรัฐอินเดียนากับคนอเมริกาจากรัฐอื่น ในที่สุดเธอได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อนๆ และคนในสังคม ร่วมก้าวข้ามความเชื่อทางศาสนาและค่านิยมเดิม ภาพยนตร์เรื่องนี้สามารถนำไปใช้เป็นสื่อประกอบการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมในทวีปอเมริกาเหนือ (สหรัฐอเมริกา) ในประเด็นสิทธิมนุษยชน การเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น แนวทางในการลดความขัดแย้งและสร้างความสมานฉันท์ คุณลักษณะพลเมืองดีในสังคมโลก ความหลากหลายทางเพศกับหลักศาสนา (คริสต์) เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นภาพยนตร์จึงมีส่วนช่วยสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม โดยมีบทบาทในฐานะที่เป็นสื่อช่วยขยายโลกทัศน์ให้สามารถมองเห็นโลกในมุมมองที่หลากหลายขึ้นสร้างผลกระทบทางอารมณ์ กระตุ้นความเห็นอกเห็นใจ สามารถส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างไปได้ ผ่านการคัดเลือกภาพยนตร์โดยครูผู้สอนและใช้กระบวนการตั้งคำถามและเทคนิคการสอนอื่นเป็นตัวช่วย (Johanna W. Istanto, 2009) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Seung Chun Lee (2019) ระบุว่า การชมภาพยนตร์มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์และความสามารถระหว่างวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดการเติบโตทางทัศนคติเกี่ยวกับการเปิดกว้างต่อวัฒนธรรมอื่นและผู้คนที่แตกต่างกัน และเพื่อให้โอกาสสำคัญในการส่งเสริมความสามารถด้านวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมของผู้เรียน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเป็นการรวบรวมและจัดหมวดหมู่ภาพยนตร์สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนสังคมศึกษา หัวข้อความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมตามกรอบแนวคิดของ CASEL (2020) ให้เกิดกับผู้เรียน อันเป็นทักษะจำเป็นของมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลายได้อย่างเป็นสุข สรุปองค์ความรู้การวิจัย คือ แนวทางการใช้สื่อภาพยนตร์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การใช้สอนในห้องเรียน ระหว่างคาบเรียน

1. ขั้นนำ เป็นขั้นที่ผู้สอนเตรียมอุปกรณ์การฉายภาพยนตร์ และชี้แจงกระบวนการเรียนรู้โดยละเอียด หากผู้สอนต้องการมอบหมายภาระงาน ให้เริ่มในขั้นนำ ด้วยการอธิบายใบงานและคำชี้แจงก่อนการรับชมภาพยนตร์ เพื่อเป็นการกำหนดให้นักเรียนจับประเด็นสำคัญที่ปรากฏ จากนั้นผู้สอนเล่าเรื่องย่อของภาพยนตร์ เพื่อให้รับรู้ข้อมูลที่เป็นภาพรวมเบื้องต้น และตั้งคำถามเพื่อคาดคะเนผลลัพธ์ก่อนชมภาพยนตร์ โดยเป็นคำถามปลายเปิด เช่น นักเรียนคิดว่าสถานการณ์จะเป็นอย่างไร

2. ขั้นสอน เริ่มชมภาพยนตร์ กรณีมีข้อจำกัดด้านเวลา ให้เปิดภาพยนตร์ไปถึงจุดที่ต้องการ หากภาพยนตร์ไม่แบ่งส่วนการเล่าเรื่องเป็นตอน สามารถดูให้ถึงฉากสำคัญแล้วหยุด เพื่อดำเนินการต่อในขั้นต่อไปได้ จากนั้นให้นักเรียนทำใบงาน หรือ ตั้งประเด็นคำถามปลายเปิดอีกครั้ง เป็นการถามความรู้สึกอย่างอิสระในการแสดงความคิดเห็นคำถามปลายเปิด จะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ส่งต่อความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน ซึ่งนักเรียนจะพูดแบบต่อๆ กันไป ทั้งนี้แนวคำถามอาจเป็นคำถามเพื่อการเชื่อมโยงเปรียบเทียบ

สถานการณ์ในภาพยนตร์ ในมิติห้วงเวลาที่ต่างกัน เช่น ภาพยนตร์เรื่อง Greenbook หากใช้สอนประวัติศาสตร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา จะสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังเรื่องการเหยียดชาติพันธุ์ ให้นักเรียนตั้งข้อสังเกต อดีตกับปัจจุบันต่างกันอย่างไร หรือการเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ฉากหลังของภาพยนตร์ในเรื่องกับสภาพแวดล้อม ที่นักเรียนอยู่ในประเทศไทยขณะนี้ แตกต่างกันอย่างไร

3. ขั้นสรุป ผู้สอนหยิบประเด็นสำคัญมาคุยในชั้นเรียนร่วมกันอีกครั้ง เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันในชั้นเรียน โดยมีคำถามสำคัญว่า จะตัดสินใจอย่างไรในสถานการณ์แบบนี้ ย้อนกลับมาดูชีวิตจริงของเรา เราจะปฏิบัติอย่างไร เห็นด้วยกับที่ภาพยนตร์นำเสนอหรือไม่ ตั้งคำถามสมมติ ถ้าบางคนที่มีความแตกต่างมองไม่เห็นชัดเจน เช่น การเมือง ศาสนา เราจะทำอะไรดี ภายหลังจากการสรุปบทเรียน ผู้สอนอาจสรุปประเด็นอื่น เช่น นอกจากการที่นักเรียนได้ความหลากหลายจากภาพยนตร์แล้ว วิธีการเรียนในรูปแบบการอภิปรายนี้ยังเป็นการสอนให้รับฟังเพื่อนในชั้นเรียนไปในเวลาเดียวกันด้วย

รูปแบบที่ 2 การมอบหมายให้ชมภาพยนตร์ล่วงหน้า

1. ขั้นนำ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนได้ชมภาพยนตร์ตามที่รับมอบหมายมาแล้วแล้ว ผู้สอนควรกล่าวทวนถึงภาระงานที่ได้มอบหมาย เช่น ก่อนหน้านี้ได้มอบหมายให้นักเรียนชมภาพยนตร์เรื่อง Greenbook จากนั้นเล่าถึงเรื่องย่อของภาพยนตร์ อาจขอตัวแทนนักเรียนในห้องช่วยสรุปเรื่องย่อ

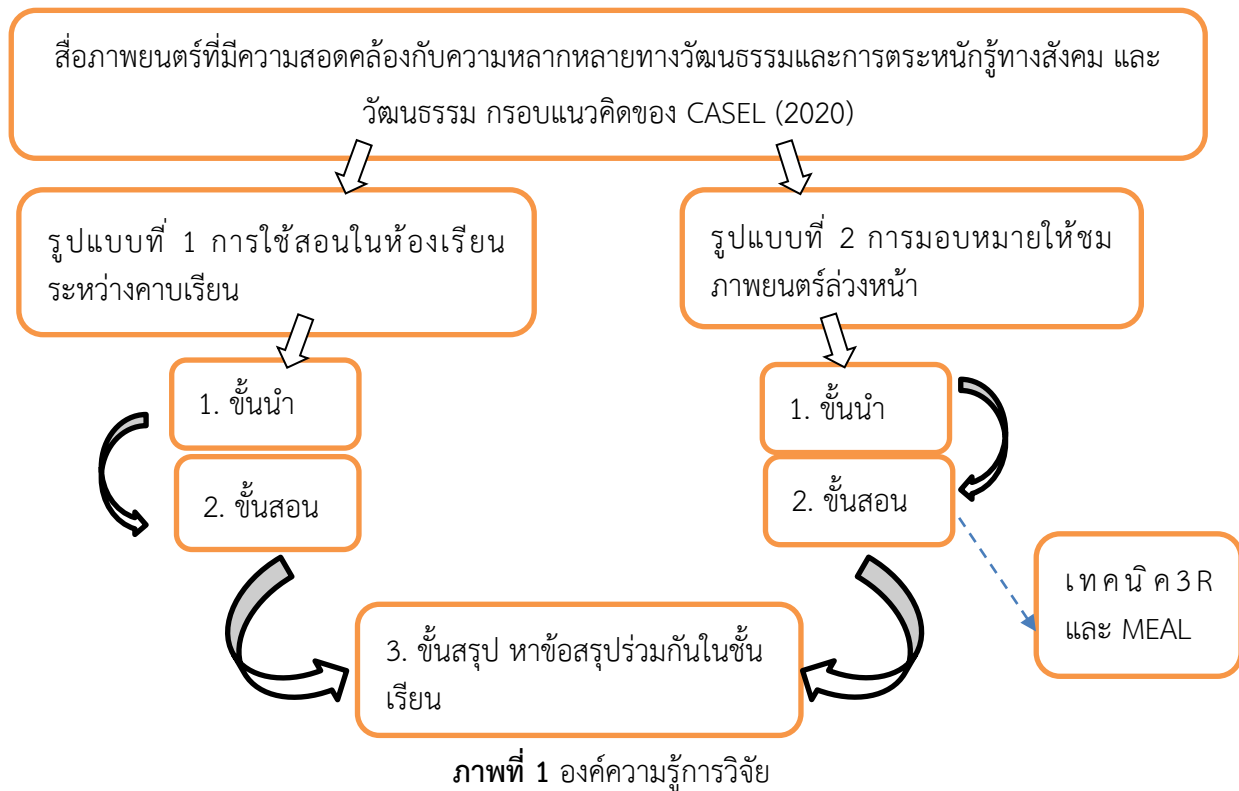
2. ขั้นสอน ในขั้นตอนนี้ผู้สอนสามารถใช้เทคนิคการสอนมาช่วยในการจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ในที่นี้จะขอยกตัวอย่าง 2 เทคนิค ได้แก่ 3R และ MEAL

2.1 การใช้เทคนิค 3Rs กล่าวถึงโดย สุกฤษฎ์ สิริโชคติกุล อ้างถึงแนวคิดการสร้างวัฒนธรรมการฟัง โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2564) มีขั้นตอน ได้แก่ การทวนซ้ำและตีความจากสิ่งที่ได้พบได้ยิน (Revoice) การสรุปความจากสิ่งที่เข้าใจ (Recap) และการสะท้อนคิดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ (Reflection)

2.2 การใช้เทคนิค MEAL กล่าวถึงโดย ณัฐพนธ์ โสใหญ่ อ้างถึงแนวคิดการเขียนเรียบเรียงข้อมูลด้วยเทคนิค MEAL โดย Duke University's Thompson Writing Program (2006) มีขั้นตอน ได้แก่ ใจความสำคัญของภาพยนตร์เรื่องนี้คืออะไร (Main idea) มีสิ่งใดยืนยันว่าการสรุปใจความสำคัญของนักเรียนถูกต้อง (Evidence) การวิเคราะห์ว่านักเรียนมีข้อคิดเห็น ความรู้สึกต่อข้อค้นพบอย่างไร (Analysis) การเขียนเรียบเรียงสิ่งที่ค้นพบ โดยเชื่อมโยงและสอดคล้องกับ 3 ขั้นตอนแรก (Link)

จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายกลุ่ม โดยมีโจทย์ท้าทาย เช่น หากตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกับตัวละครจะมีวิธีการจัดปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร การกระทำแต่ละตัวละคร ในมุมมองของนักเรียนคิดเห็นอย่างไรสมควรหรือไม่ ให้นักเรียนได้ให้เหตุผลของตนเอง ใครคิดแบบนี้บ้าง ใครเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร เสนอแนวทางว่าจะอยู่ร่วมกันได้อย่างไร

3. ขั้นสรุป ผู้สอนนำประเด็นจากการอภิปรายกลุ่ม มาพูดคุยกันอีกครั้งในชั้นเรียนอีกครั้งเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน ผู้สอนอาจใช้คำถามกระตุ้นการคิดอีกครั้ง เช่น เราสามารถถอดบทเรียนอะไรได้บ้างจากกิจกรรมในวันนี้ ภายหลังจากการสรุปบทเรียน ผู้สอนอาจสรุปประเด็นอื่น เช่น นอกจากการที่นักเรียนได้ความหลากหลายจากภาพยนตร์แล้ว วิธีการเรียนในรูปแบบการอภิปรายนี้ยังเป็นการสอนให้รับฟังเพื่อนในชั้นเรียนไปในเวลาเดียวกันด้วย สรุปดังในภาพที่ 1

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาพบข้อจำกัดของการนำภาพยนตร์ไปใช้เพื่อประกอบการสอน เช่น ด้านอุปกรณ์และระยะเวลา ดังนั้น ผู้สอนควรมีการสำรวจและจัดเตรียมความพร้อมก่อนนำไปใช้ ทั้งนี้อาจเลือกรูปแบบที่เหมาะสมตามที่ได้วิจัยได้นำเสนอ หรือปรับใช้ให้เหมาะสมกับห้องเรียนของผู้สอนได้

1.2 จากผลการศึกษาพบว่า ผู้สอนมีมุมมองเรื่องการใช้สื่อภาพยนตร์ประกอบการสอนในหัวข้อความหลากหลายทางวัฒนธรรมว่าสามารถสร้างการตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนได้ เนื่องจากภาพยนตร์เป็นเลนส์ในมุมมองของคนเล่า หรือ ตัวละคร ทำให้ผู้ชมได้มองในมุมที่ผู้สร้างต้องการนำเสนอได้ต่างออกไปจากการรับรู้เดิม แสดงให้เห็นวิธีการคิด เหตุผลของการกระทำ ซึ่งจะช่วยให้ได้เปิดใจในมุมมองอื่น ดังนั้น ผู้สอนควรเพิ่มเวลาในการแลกเปลี่ยนประเด็นการเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ใช้เวลา ร่วมกันในการอภิปรายและเสนอความคิดเห็นต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเปิดใจกว้างและยอมรับฟังผู้อื่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อภาพยนตร์ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาในหัวข้ออื่น เพื่อขยายผลทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 การวิจัยนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากมิติของผู้สอน ควรมีการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกและมีความลุ่มลึก

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2557). **ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2531). **เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขจิตขวัณ กิจวิมล. (2564). ศาสตร์การเล่าเรื่องในสื่อการศึกษา. **วารสารศาสตร์**. 14(3). 28-29.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2564). **สร้าง Listening Relationship ด้วยหลักการ 3Rs**. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=lbauCZhV07w> สืบค้นเมื่อ 17 ส.ค. 2566.
- ทัศนีย์ สัตยะนันท์. (2546). การจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตไทย : รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรวัน แพทยานนท์. (2556). ตัวละครและสไตล์การแสดงในบริบทและวัฒนธรรมไทย กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลแห่งชาติสุพรรณหงส์. **วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ**. 2(28). 78-86.
- ประณาท เทียนศรี. (2558). ผลของการใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W 1H ในสื่อภาพยนตร์เพื่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. **วารสารครุศาสตร์**. 45(3). 97-108.
- พีระพงศ์ วีระวุฒิ. (2561). **พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและความพึงพอใจแอปพลิเคชัน Netflix ของผู้ใช้งาน Netflix ในประเทศไทย**. การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ภัสสร สังข์ศรี. (2529). การศึกษาอิทธิพลของภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่นทางโทรทัศน์ที่มีผลต่อทัศนคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 8 สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มนตรี แยมกสิกร. (2526). การใช้เทคโนโลยีทางการสอนในห้องเรียน: สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- รวันต์ อาริมิตร. (2555). **พัฒนาการด้านจิตใจและสังคมของวัยรุ่น**. กรุงเทพมหานคร: เอ-พลัส พริน.
- ศิโรจน์ ศรีโกลมทิพย์. (2557). ผลการใช้สื่อมัลติมีเดียร่วมกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการผลิตสื่อศิลปะสำหรับเด็ก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมาน งามสนิท. (2548). **การวิเคราะห์ผู้ดูภาพยนตร์**. เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานภาพยนตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- หริสา ยงวรรณกร. (2556). การปฏิรูปการเรียนรู้ของครูในยุคโลกาภิวัตน์ LEARNING REFROM FOR TEACHER IN THE ERA OF GLOBALIZATION. **วารสารบริหารการศึกษา มศว**. 10(19). 2-4.
- Appadurai, A. (1990). Disjuncture and Difference in the Global Cultural Economy. **Theory, Culture & Society**. 7(2-3). 295-310.
- CASEL. (2020). **CASEL'S SEL Framework What Are the Core Competence Areas and Where Are They Promoted**. From <https://casel.org/casel-sel-framework-11-2020> Retrieved August 17, 2023.
- Duke University's Thompson Writing Program. (2006). **Paragraphing: The MEAL Plan**. From <https://twp.duke.edu/sites/twp.duke.edu/files/file-attachments/meal-plan.original.pdf> Retrieved August 17, 2023.

Erikson Erik. (1987). **Childhood and society**. New York: Norton.

Johanna W. Istanto. (2009). **The Use of Films as an Innovative Way to Enhance Language Learning and Cultural Understanding**. From https://www.researchgate.net/publication/237203484_The_Use_of_Films_as_an_Innovative_Way_to_Enhance_Language_Learning_and_Cultural_Understanding Retrieved August 17, 2023.

Nur Serliah. (2016). **Increasing students' cultural awareness by using film in teaching cross cultural understanding**. Paper presented at the the 61 teflin international conference, universitas sebelas maret. From <https://eprints.uns.ac.id/id/eprint/26890> Retrieved August 17, 2023.

Seung Chun Lee. (2019). **Integrating entertainment and critical pedagogy for multicultural pre-service teachers: film watching during the lecture hours of higher education**. From <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14675986.2018.1534430> Retrieved August 17, 2023.